

บทที่ 1

บทนำ

หลักการ และเหตุผล

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้มีการจราจรที่คับคั่งมากขึ้นทุก ๆ ปี ทำให้เกิดปัญหาความแออัดในการสัญจร สาเหตุดังกล่าวส่วนหนึ่งเนื่องมาจากจำนวนนักศึกษาใหม่ที่มีรายงานตัวขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ระดับปริญญาตรีปีการศึกษา 2548 จำนวนทั้งหมด 5,430 คน (สำนักทะเบียนและประมวลผล, 2548) ใช้รถยนต์และจักรยานยนต์เป็นพาหนะเดินทางในมหาวิทยาลัยกว่า 70% ของนักศึกษาใหม่ ประกอบกับการไม่รู้ทิศทางของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เข้ามาศึกษาใหม่ และบุคคลที่ยังไม่คุ้นเคยทางสัญจรในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นผลทำให้การสัญจรติดขัดและลำบากมากยิ่งขึ้น

การหาทิศทาง (Wayfinding) เป็นกรอบความรู้ที่อยู่ในขอบข่ายของการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์กับสภาพแวดล้อม มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในเชิงจิตวิทยา สภาพแวดล้อมในเรื่องของกระบวนการรับรู้และจดจำ (Perception and Cognition) โดยเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมภายใต้สภาพแวดล้อมหนึ่งๆ โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมขนาดใหญ่หรือสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน และเป็นสิ่งที่ช่วยในกระบวนการตัดสินใจที่จะไปยังจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ทั้งนี้ วิมลสิทธิ์ หรยางกูร(2537) ได้กล่าวถึงการหาทิศทางไว้ในเรื่องของการสัมพันธ์ทางทิศทางทิศทาง ว่าเป็นหนึ่งประเภทของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสภาพแวดล้อม

การหาข้อมูลของเส้นทางผ่านสื่อที่ง่ายและชัดเจนเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้มนุษย์สามารถกำหนดทิศทางในการไปถึงจุดหมายต่าง ๆ ได้ดี ในทางตรงกันข้ามหากในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ มีความยุ่งยากในการหาทิศทาง ย่อมส่งผลเสียในแง่ของสภาวะทางอารมณ์ ความเครียด การเสียเวลารวมถึงการค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ใช้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นกรณีศึกษา เนื่องจากมีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน มีขอบเขตพื้นที่ที่แน่นอน การใช้งานในส่วนต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์ชัดเจน ประกอบกับมีปัจจัยด้านเวลาที่เข้ามาควบคุมให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องไปให้ถึงยังจุดหมายภายในเวลาที่กำหนด

เช่น การติดต่อสำนักงาน หน่วยงาน หรือคณะต่าง ๆ รวมถึงการเข้าห้องเรียนหรือเข้าห้องสอบของนักศึกษา เป็นต้น ทำให้การหาทิศทางได้ง่ายและสะดวกเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

จากลักษณะดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาเห็นว่าควรมีการศึกษาว่า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ควรมีระบบการหาทิศทาง (Wayfinding) แบบใหม่ที่สามารถรองรับความต้องการของนักศึกษาและบุคคลทั่วไปที่เข้ามาสัญจรภายในมหาวิทยาลัย เพื่อนำไปใช้ประกอบการออกแบบ วางแผนและปรับปรุงระบบการหาทิศทาง (Wayfinding) ภายในมหาวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อประเมินระบบการหาทิศทาง (Wayfinding) ภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2549

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาถึงการหาทิศทาง การรับรู้ป้ายบอกทิศทาง และความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะป้ายบอกทิศทาง ภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นิยามศัพท์

ระบบการหาทิศทาง หมายถึง กระบวนการในการค้นหาเส้นทางเดินทางเพื่อไปยังจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วหรือภายในเวลาที่กำหนด โดยใช้ป้ายบอกทิศทาง รวมถึงจุดสังเกตต่าง ๆ เช่น ตึก อาคาร สนาม สวนหย่อม สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ

ป้ายบอกทิศทาง หมายถึง ป้ายบอกเส้นทางหรือแสดงทิศทางทุกชนิด ทั้งมีที่ภาพประกอบและ/หรือเป็นตัวอักษร ไม่รวมถึงป้ายจราจรต่าง ๆ

การประเมินระบบการหาทิศทาง หมายถึง กระบวนการในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระบบการหาทิศทาง เพื่อประโยชน์ในการนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจพัฒนาระบบการหาทิศทางให้มีความเหมาะสมต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทราบถึงการรับรู้ระบบการหาทิศทาง (Wayfinding) การจราจรของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. เป็นแนวทางในการลดปัญหาการจราจรภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved